

Megjelenik  
minden  
vasárnap  
és  
csütörtök  
reggel.

# JÁSZ UJSÁG

Megjelenik  
minden  
vasárnap  
és  
csütörtök  
reggel.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztő címére küldendők

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN:  
Egész evre . . . . . 8.— K  
Fél evre . . . . . 4.— K  
Negyed evre . . . . . 2.— K

Felőlős szerkesztő  
**BELEZNAV LÁSZLÓ.**

Laptulajdonos: **DARÁNYI FERENC.**  
Előfizetési és hirdetési díjak a laptulajdonos címére küldendők.

KIADÓHIVATAL:

Jászberény, Vázar-u. 2., hol hirdetések a legolcsóbban vehetnek fel. — Nyitlter sora 30 fillér  
ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:  
Egész evre . . . . . 9.— K  
Fél evre . . . . . 4.50 K  
Negyed evre . . . . . 2.50 K

## Katolikus munkapárt.

Ne tessék megütközni a címen. Nem politikáról, tisztan katolikus ügyről van szó. A mi most kezünkbe adtaottal, az a mai napon Budapesten tartandó ideikat. nagygyűlés. rendszeresített nagygyűléseink sorában a tizedik, tehát ha úgy akarjuk, jubiláris nagygyűlés. Az ilyen jubileumok igen jó alkalmak az arról való elmélkedésre, hogy az elmúlt idők tanulságait hogyan alkalmazzuk a jövőre. Ha pedig visszapillantunk eddigi nagygyűléseinkre, nem mulaszthatjuk el, hogy egy-két dicséző szóban ne részesítsük a mult évtized katolikus mozgalmainak a vezetőit. Ők voltak

az első harcosok, a kik az egyházi-politikai harcok idején felrzták alélt-ságukból a katolikusokat, felkeltették, megteremtették azt a katolikus közszellemet, a mely aztán évről-évre nagyobb gyűrűket vonva megteremtette katolikus intézményeink hosszú sorát a karitasz, a szövetkezés, az egyesülés a nevelésügy, a sajtó terén. Ez tény. Az is igaz, hogy nagyobb-részt ez a szellem teremtette meg a kath. öntudat és szolidaritás két nagyobb fellegvárát: a Katolikus Népszövetség és a Katolikus Egyesületek Országos Szövetségét; míg az előbbinek célja erkölcsi és anyagi

javai védelmére és gyarapítására szervezni és együtt tartani a katolikus nép nagy tömegeit, a mi kitűnő vezetés mellett sikerül is, addig az utóbbinak egyik legfőbb feladata, a katolikus nagygyűlésnek rendezése, hogy ott egygyűtben megbeszélhessük és összhangba hozzuk teendőinket.

Ellenfeleink a „krelkálizmus csapatszempléi“-nek szokták nevezni ezeket a nagygyűléseinket, a mivel azt akarják kifejezni, hogy mi katolikusok támadó harcra készülünk a más vallásuak és a felekezetek ellen, a lott egyetlen célunk az önvédelem, elvett jogainknak visszaszerzése, meglevő jogainknak megóvása. Ha pedig van ellenség, a ki ellen támadólag lépünk fel, az nemcsak a szabadkő-

## T Á R C A.

### Héviz.

Irta: *Lupula.*

A falu apró házai messze fehérlettek az aranylombos fák alól. Az ősz a bérő félve gondozott kertjére is kinyújtotta a romboló karjait; egy rövidebb nap, egy erősebb szél s egyszerre letarolt mindent, a mi még a nyárra emlékeztetett.

A kertben, a fasorban két leány haladt lassú, egyenletes, ritmikus léptekkel. Margit, az idősebb, csöndes, lemondó hangon beszélt s a hangja illett a külső megjelenéséhez. Finom arcélt simára fésült barna haja vont a körül s hosszú fonatban lógott végig a hátán. Szép leány volt. Irén, a bérő leánya egészen az ellenkezője, fitos orra, lebegő fűrtös haja s mindig pajkos, mindig vidám kedélyű volt és ezek értették egymást. A csöndes ősz és a fúrge tavaszt a tél és a nyár választja el s ők mégis karöltve jártak.

Irén erősen kipirult arccal magyarázott és szavait parányi kezének, gyors mozdulata kísérte.

— Jó, hogy jöttél Margit, éppen most rohant el az a bolond Kovács, de ni, dühében még az ajtót is nyitva hagyta, pedig tudja, hogy az tilos, még kiszöknek a nyulám.

— Irén, te nagyon izgatott vagy, mi történt köztetek? Hisz a tanító jó ember.

— Jó ember, persze, hogy jó, de csak tanító s nekem egy tanító ne beszéljen szerelemről. Képzeld, el akar jegyezni — Ő szerel! És ezért haragszol?

— No, de csak nem gondold, hogy egy tanítónak legyek a felesége és én különben nem is akarok férjhez menni.

— Irén, nem tudod, mit beszélsz s nem is veszem komolyan szavaidat, tudom sokkal finomabb a lelkületed, hogy így gondolkozz Kovácsról pedig ezelőtt más-ként nyilatkoztál. Szellemes, derék, jó fiú és ha jól emlékszem, szeretted is s most egyszerre kevesled?

— Ha más képzettsége lenne! Mindig arról ábrándoztam, hogy diplomás ember felesége leszek. Ha olyan nagyon szeret, hát küzdjön értem, törje meg a nagy-ravágyásom, de még akkor sem jó annyit boldogság egyszerre.

— Ó, ne játsz a boldogsággal! mi

az? Törékeny jószág s oly hamar elveszhetjük, csak egy árny csupán. De jöjj, menjünk a rétre, járkájunk a földek között.

— Most, mikor olyan, mint az ugar, sehoh semmi, csak itt-ott egy késői buza-virág, egy lankadt pipacs, ó ez nagyon fonnyadt képe a nyárnak. Akkor szerettem itt járni, mikor a buza a fejem fölött hajtogatta aranykalaszát. Mikor napsugaras nyár volt s te sem voltál ilyen vén, ilyen őszi.

— Az régen volt, olyan régen, hogy azóta fehér liszté örölték a te aranyátrdat. S az én életem aranyreménységét is learatta az idő, a sors — és akkor Kovács lépdelt melletted.

— No látod, ez az elmulás ez a lassú haldoklás itt körülöttnk csak lehangol. Menjünk vissza!

— Nem! Szerettem ezt az utat, lásd mily szép a földeken közelről nézve az az egy-két őszi fűszál, mely végig a messze-ségben mintha valami finom fátyollal borulna a rögre, tapadón, édesen, lágyan, melyet a kora alkony, a siető napsugár valami csodálatos, aranyománczal von be. Jöjj, menjünk a Hévizhez.

A Héviz látszott a távolból. A

művéség, a szociáldemokrácia, hanem egy belső ellenség is és pedig részben a katolikusok nagy, tulságos nagy részének közömbössége a katolikus közügyek iránt, részint pedig az a mindennemű, rangú és nyelvű katolikusok között elharapódzott visszavonás, a mely a politikai társadalmi és vallási téren egyaránt legnagyobb akanálya annak, hogy mi katolikusok végrevalahára, megértve a kor szellemét és látva ellenfeleink céltudatos és egyöntetű szervezkedését, megértjük egymást.

Hogy miért panaszlom fel ezeket a X. katolikus nagygyűlés kapcsán? Azért, mert nagygyűléseinknek taktikát kell változtatniok. Ne legyenek nagygyűléseink többé nagy parádé, afféle kirakat, a melyben sok-sok előkelő katolikus egyszer egy esztendőben megmutatja méltóságos, vagy nagyméltóságú személyét, hogy aztán egy hosszú esztendeig ismét aztsejtudja a misera plebs catholica, hogy az illető illusztris kirakatkatolikusok hol vannak s mit csinálnak; ne legyen tehát a mai katolikus nagygyűlés többé versengő politikusoknak összeütőköző arénája, hanem legyen a dolgozni akaró, dolgozni tudó, dolgozni köteles katolikusoknak egyesülése avégből, hogy a nézeteltérések elsimittassanak s egyöntetű, céltudatos összműködése jöjjön létre a katolikus közélet különböző terein munkálkodóknak. Egy folyton nap-nap után dolgozó, működő egységes katolikus munkapártparlamentje: ez legyen a mai katolikus nagygyűlés.

## Megyei és városi ügyek.

**Uj gazdasági tudósítók.** A vármegye területén a földmívelésügyi miniszter Hege-düs Jenő városi gazdatanácsost Szolnok város területére, Jakabfi Dezső földbirtokos, pusztacsegi lakost pedig a tiszaí felsőjárás területére a gazdasági tuőcsítói tisztséggel megbizta.

**A bortörvény végrehajtásának ellenőrzése.** A m. kir. földmívelésügyi miniszter a borhamisításnak és a hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908 XLVII. t.-c 63 §-ában nyert felhatalmazás alapján, Heves és Jász-N. K. Szolnok vármegyék területére Egy Szilárd egyi vincerell iskolai igazgatót bizta meg a jelzett tevény végrehajtásának ellenőrzésével.

A nevezett miniszteri megbizottnak joga van arra, hogy a pincékbe és más olyan helyiségekbe, amelyek a bortörvény rendelkezései alá eső italok készítésére, kezelésére, raktározására, vagy forgalomba hozatalára szolgálnak, rendőri segédlet igénybevételével, vagy anélkül bármikor bemenni, oda magával hivatalos titoktartásrakötelezett szakértőket is vihet, ott hivatalos ellenőrzési szemlélt tauthat, a bor törvény értelmében vezetendő bornyilvántartást, továbbá az illető fél egyéb üzleti könyveit, okmányait, leveleit, stb. titoktartás kötelezettsége mellett átnezheti, abban az esetben, ha a bortörvénybe ütköző kihágás elkövetésének gyanuja merül fel, azokból hiteles kivonatokat, vagy hiteles másolatokat készíthet, a gyanus italokból és egyéb ott talált gyanus anyagból pedig mintát vehet stb.

Értesülésünk szerint a földmívelésügyi miniszter, a bortörvény végrehajtását szigoruan kivárván elleőriztetni, a nevezett vincerelliskolai igazgató az ellenőrzést már meg is kezdte s mindkét vármegyére kiter-

jedőleg azt széies mederben fogja folytatni.

**Egy okos határozat.** X. (Nevet elhallgatjuk) községben van egy 28 tagbó álló községi képviselőtestület, melynek tagjai híresek arról, hogy rendkívül okosoknak és őnzetlenekek tartják magokat s igyekeznek annak is látszani, ami a legtöbb esetben nem sikerül. A mostanában tartott községi közgyűlés alkalmával is, a mikor a főjegyző a főszolgabíró által kinevezett népszámlálási biztosokat és azoknak megyeszerzte az alispán által meghatározott napidijaikat hozta a képviselői tagok tudomására, azok a kinevezések és napidijaikat nem fogadták el, mert — ugymond — a kijelölt tanítóknak az iskolában a helyök és egyébbként nem a főszolgabíró nevezi ki a biztosokat, hanem ök maguk, hasonlóképen ök maguk állapítják meg a napidijaikat is. Sőt odáig mentek, hogy 6 képviselői tag önként vállalkozott arra, hogy a népszámláló biztosi teendőket napidíjnélkül is elvégzik. Most már aztán, ha a főszolgabíró jóvátalainá hagyhi ezen okos képviselőtestületi határozatot (X.) községben szépen fog kiütni a népszámlálás eredménye, az ahhoz nem értő, csak épen irni olvasni tudó emberek vezetése mellett. Képviselő urak. ne tovább az eke szarvánál!!

### Bizottsági ülések. A

hét folyamán a városnál több rendű bizottsági ülések tartattak *Koncsék* polgármester elnöklésével. Jgy üléseztek a járdabizottság, mely a járdaépítkezésekre irányuló összes beadványokat és kérvényeket tárgyalás alá vette. Ülést tartott ezen kívül az artzi kut építőbizottság, továbbá a villanyvilágítást ellenőrző bizottság, mely utóbbi a közvilágítás során előfordult szükséges lámpaelhelyezési ügyekkel foglalkozott.

**Hivatalos óra a városházán.** Tegnapelőtt érkezett le a vármegye jóváhagyása

domboldal alatt egy kis kék tó volt. Sötét füzek öveztek mélyen hajló ágakkal és a bugyborékoló vízben a tavirózsák gyökere keresztül-kasul fonódott össze a vízi-indákkal. A parton egy korhadó fára ültek.

— Nem mondhatom, hogy valami vidám helyre vezetél, hiszen ezek a füzek itt úgy búsulnak összefonódott koronáikkal, mintha temetőben lennének.

— Igazad van.

— Már megint szentimentális vagy. Nincs benned elég élet, látod én más vagyok, — mondotta hévvel Irén s kinyújtotta erőtlő, egészségétől dudzó karjait s egész lényén csakúgy sugárzott az életkedv és a szemei ragyogtak, mint az égen vihar után a szivárvány. A másik csendesen, szemrehányás nélkül hallgatta, csak nagy fekete szempillái remegtek a benső küzdelemtől, néki beszélnie kellett.

— Lásd, én is úgy mint, te, könnyelműen játszottam a boldogsággal, elbizakodott, gögős leány voltam. A férjhezmenetel ellen még gondolatban is lázadtam, ő, és énnékem is igen nagy igényeim voltak. És egyszer, midőn bátyám a végrendeletét írta, több tanú előtt kijelentettem, hogy

nem megyek férjhez. Figyelmeztettek meg-gondolatlanságomra, de én nevettem. Csak tudok uralkodni a szivemen, van akaratom . . . És jól emlékszem, éppen az nap érkezett meg az új lakónk Fiaatember volt. Szép egészséges a külseje s fáradt, beteg a bensője. A mi csendes kis falunkba jött ujja éledni, szívét, lelkét felrissziteni az egyenes, őszinte emberek között. Ez tetszett nekem, hiszen engem is a falu, a környezetem éltetett. Megbarátkoztunk. Azután mindig együtt rőtük a földeket. Ó, azok a sétaták! Ketten, mindig ketten voltunk, sok közös vonásunk volt és elmerültünk egymás lelkivilágában és a gondolataink az érzelmeinkkel lassan, észrevétlenül egy húrton, remegtetők szívünket.

Ó, emlékszem egy gyönyörű, verőfényes délután volt, mikor ugyanezen az uton jöttünk le a Hévizhez. Itt ültünk a parton az illatos virágok között, körülötünk mélyeséges csend volt, csak a távolból hallatszott a pacsírták édes dala és mink a szívünkbe fogadtunk mindent. ami szép volt, megértettük a természet beszédjét; boldogok voltunk. És ő, az Imre, kezébe vette a kezem és a szelermről beszélt, a házasság szentségéről. Hallgattam . . .

Szerettük egymást és mégis mikor a válasszom várta, visszautasítottam. Felébredt bennem a gög, ő, hogy lennék én egy ilyen jelentéktelen állást betöltő ember arája, én az elkényeztetett, nagygényekkel nevelt leány, pedig tudtam, hogy széplelkű, nemes szívű ifju s éreztem, hogy szeretem. Ő nem tett szemrehányást. nyugodtan, szeliden kérdezte, hogy miért nem boldogítottam, — de a hangja remegésén láttam, hogy szenved s ez jól esett nekem. Akkor nem tudtam, hogy miért, most tudom, mert láttam, hogy szeret. S annál mélyebb lett az elhatározásom, hogy visszautasítom.

Nem soká voltunk együtt, én haza mentem, ő ott maradt, néki szenvedélye volt az esti fürdés; mindig mondta, hogy sajnálja az embereket, a kik ezt nem élvezik. Az uton hazafelé gondolkodtam. Ó, eleinte valóságos mámorban voltam az erőlyem és bölcsességem fölött, de aztán mindjobban éreztem az egyedüllétet. mig egészen elkeseredtem. Éjjel nem aludtam, boldogtalan voltam, küzdöttem, a szivem és az eszem lázadtak, míg lassan tudatára jöttem, hogy szeretem Imrét s elhatároztam, hogy a felesége leszek.

Alig vártam a hajnalt, visszafolytott

a városi hivatalos órák megváltoztatását tárgyazó közgyűlési határozatra vonatkozólag, mely szerint a délelőtti hivatalos órák behozatalára vonatkozó szabályrendelet módosítást azzal a megjegyzéssel hagyja jóvá, hogy a zettel 8-tól kezdődő hivatalos óra nem november 1-től hanem október 1-től április elsejéig tartandó. — E szerint tehát a városnál a hivatalos órák április 1-től október 1-ig 7-től 1-ig és október 1-től április 1-ig 8-tól 2 óráig tartanak.

## Baromfitenyésztő egyesület.

Irta: Szabó János.

A mai társadalomnak problémái közé tartozik a szövetkezeti eszmékkel való foglalkozás. Hol egy, hol más irányban történnek szövetkezések, melyek létrehozatala üdvös haladást teremt úgy az egyesek, mint az összesség javára. Nálunk magyaroknál az igaz — viszonyítottan a más művelt nyugati nemzetek ily irányú előhaladásához — kevés aránylag a szövetkezés; pedig hát tapasztalati tények és élelki példák igazolják, hogy a szövetkezésnek úgy az egyes tagok, mint a társadalom, a nagyközönség egyaránt hasznát látja.

Múltkor soraimban utaltam azon eszmére, hogy a jelenben való általános húsdrágasággal szemben a célirányos baromfitenyésztést kellene kultiválni.

És ha már az utóbbi idők tapasztalataiból okulva kedvet kapunk egy vagy más irányú szövetkezésre, igen nagy és előnyös tényező lenne a gazdasági téren, ha Jászberény város közönsége egy baromfitenyésztő egyesületet létesítene szövetkezeti alapon.

Nem kell részleteznem a jászszágnak ebben különösen Jászberénynek a célnak

megfelelő helyzetét. Látja, és tudja azt mindenki. Mert hiszen hát el nem vitatható senki, hogy Jászberénynek úgy a szárazföldi baromfiak, mint a vizet szerető szárnyasfajzágok nevelésére mindenféle tekintetben alkalmas terei vannak.

Itt meg kell azonban jegyezni, hogy nagyhibának kell tartanunk a városias fejlődés ama következményét, hogy a baromfitenyésztésre alkalmas pástokat, baromfitelelőket ma már többé kevésbé elfogták. Ez is hozzájárulhatott népünk baromfitenyésztéstől való elkedvetlenedéséhez. A nép abban hagyta — sajnos tapasztalható — a baromfitenyésztés i. tenzivi munkáját. Nincs elég példa ma már előttünk. Kihaltak a régi asszonyok, akik szorgalommal, kitartással karolták fel a gazdaságyokodás legjovendelmezőbb foglalkozását a baromfitenyésztést. Régente nem volt elképzelhető az úri kuria sem tömeges baromfitenyésztés nélkül. Egy kis visszatekintéssel elmondhatom — mint történeti igazságot, hogy százával és ezrével nevelték a régi Pethes, Mizsei, Anvander, Muhoray, Horváth, Tarnay Ágoston stb. úri családok elődei curialis portájukon a különféle baromfiakat s ezektől tanult a nép is a magyar gazdálkodás terén. Ma e helyett a hasznos eredményű háziaképp helyett a szőnyegkeresztek, cserjés ligetek a csak gyönyörködött képek azokon a régi udvarokon. És e magas műveltséget mutató modern újítások mellett ott van talán a szükség — a gyönyörnek árnyéka is.

Néztek csak azután, hogy manapság kiknek kezébe van letéve a baromfitenyésztés hasznóhajtó sikere a jászszágnak? Szegény béresek vagy tanyások kezébe. Tehát a szellemi élet legalacsonyabb fokán állók kultiválják azt a gazdasági ágat, amirehhez épen úgy mint bár akármely más fejlődő gazdasági ághoz, szintén szakértelem és tudás kívántatik.

szerelem lángol szívemben s remegtem azon pillanattól, amikor megmondhatom neki. — Bocssás meg, szeretlek! — Reggel magamra öltöttem rózsaszín ruhám s dobogó szívvel mentem a rétre, a hol ő várni szokott réám.

A réten nem volt senki; nyugtalan kezdtem lenni, majd két kis fiu jött felém s már messziről kiáltottak felém, nem értem őket. Majd egy rozsdás kulcsot adtak a kezembe s ijedt arcal magyarázták, hogy hajnalban egy ur holttestét találták a Hévizben, aki valószínűleg a mi lakónk. A kulcs pedig a halottas kamra kulcsa volt.

Hogy mit érezt akkor Margit, azt nem mondta, csak száraz égő szemekkel nézte a csendes vizet, hogy csillapítsa háborgó bensejét, hogy erőt merítsen a beszédre.

— A teremő nics messze s mégis úgy tűnt nekem, mintha egy örökké valóságig tartana, míg oda jutok. Szívem remegett a kétség és remény között. Hátha tevédes volt . . . de nem, ő volt az, Imre, a kit oly forró szerettem. Egyedül voltam vele . . . Mondottam neki, hogy szeretem, hogy az övé leszek és megcsókoltam ajkát. Ő, azt a jéghideg csókot a szívem

méjéig éreztem, de már későn volt, az ő szíve nem dobogott, nem viszonzta csókomat, ő ez rettenete: volt.

Nagyon izgatott állapotban fürdött és szívszélhűdés érte fürdés közben. Szegény Imrém meghalt s én voltam az oka a halálának. Látod, mi a boldogság? Egy árny csupán.

Margitszavaihosszas csend követte. . . Irént szíve mélyéig meghatotta Margit szenvedése és ölébe hajtva fejét, keservesen sirt.

— Te, szegény Margit, — csak ennyit mondott. — Mennyit szenvedtél. A másik remegő kézzel simogatta a kis borzas fejét s szelid hangon vigasztalta:

— Ne sírj. Már elmúlt, megnyugodtam Isten szent akaratában. És te boldog lehetsz, csak becsüld meg a szép lelket!

Irén nem felelt, de már mosolygott a könnyei között azon gondolatra, hogy mily boldog lesz Kovács, ha megtudja, hogy szereti őt . . .

Az őszi nap pedig utolsó sugarával megaranyozta a lányokat, mindent és a fák csendesen pergették száraz, zizegő leveleiket a Héviz sima tükreire.

Hogy a baromfitenyésztés kellő produktív képesség esetében sokban csappantaná a drágaságot, az nyilvánvaló akkor lenne, ha a tenyésztés megfelelő hozama a piacra kerülne.

Nyilvánvaló, hogy a baromfitenyésztés épp úgy apadóban van, mint a szarvasmarha, birka és sertéstartás, noha a fogyasztók száma rettenetes arányokban növekedik.

Néztem szerint a baromfitenyésztő egyesületet mint tenyésztő s értékesítőszövetkezetet kellene létre hozni és ha tekintetbe vesszük, hogy már az ő korban is akként a jelen korban is a baromfitenyésztés a női foglalatosságok közé soroztatott, legilletékesebb mód volna a szövetkezés létesítésére nézve, ha azt előkelő úri hölgyeink valósítanák meg.

Hasznosabbat, sikeresebbet és célravezetőbbet a mai körülmények között a húsdrágaság letörésére talán nem lehetne tenni, mint hogy ha kellő agilitással szakszerű és helyes alapokon minden jóra és szépre kapható hölgyeink megalakítják a baromfitenyésztő egyesületi szövetkezeti alapon.

## Könyvesház.

Az Egyházi Közlöny (szerkeszti Gerely József) XXII évf. 43. számának tartalma.

Vezércikk: „Katholikus Sajtóügyünk hűz.” — Egyeimes egyház: A lisszaboni nuncius visszahívása. — Az olasz garanciatörvény és a pápai szuverenitás. — A Vatikán felhivatalosa és a spanyol helyzet. — La revolution portugaise. — A katolicizmus Japánban. — Alhírek a német katolicizmus szakadásáról. — Hare a rágalom ellen. — Fircák püspök a katolikus Sajtóegyesületért. — Szaizt Leó emlékműve. — Időszervi kérdések: (TVD) Katholikus akcióink félsikegéhez. (IX.) — Vallásitanítás: (Irk.) Az első szent áldozáshoz járuló előkészítése. — Irodalom: Dr Nagy János, Ladislaus Babura, Introductio Novi Testamenti. — P. E., Farkas Pál dr, Az amerikai kivándorlás. — (P.) Albuma Bunea. — Hölzky Károly dr, Paul Karge, Bibische Zeiträger — A keresztény szakszervezetek ügykezeléséről. — Személyi hírek, apróságok, változások. — Memento. — Hírdetések.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Budapest, Esterházy-utca 15. sz.

A Cél. Társadalmi, közgazdasági, szépirodalmi és sport-folyóirat. Szerkesztés és kiadja: dr Barbul Jenő. Az első szám, mely tetszős kiállításban és jeles tartalommal jelent meg, kidomborítja az új folyóirat keletkezését: a kereszténység és magyarság eszméinek modern eszközökkel való megvédését a romboló vallás és hazellenes áramlatokkal szemben. Amennyiben gondolataink és törekvéseink egy irányban haladnak, örömmel üdvözöljük a jeles folyóiratot, mely remélhetőleg nagy sikerrel fogja szolgálni a keresztény magyar kultúrát. Előfizetési ára egész évre 12 korona, egyes szám ára 1 korona. Kiadóhivatal: VIII., Baross-utca 11. II. em. 4

**Révai Nagy Lexikona.** Még e hónapban egy hatalmas vállalatnak első gyümölcse, a Révai Nagy Lexikonának első kötete fog megjelenni az amúgy sem nagyon gazdag könyvpiacra. A teljes mű 18 kötetből fog állani s felöleli az emberi tudás és ismeret minden ágának a legújabb időkig elért vívmányait. A mintegy 200,000 cikket és utalást mintegy 10,000 kép, térkép, művészi ábrázolat és grafikon kb. 1000 színes és fekete műmeléklettel és a szövegben fogja magyarázni és szemléltetni. — Túlzás nélkül mondható, hogy ebben mindent megtalálhat az olvasó, mit az emberi tudás és művészet eddig alkotott és felderített. Hogy a munka alapos és komoly vállalkozás, arról kezeskedik annak az 500 munkatársnak a neve, kik között a magyar tudományosság legelőkelőbb embereit találjuk. A vállalat első kötete, mint mondtuk; még ebben a hónapban megjelenik, a többi pedig 4-5 havonként fogja követni. — A teljes munka ára 238 korona, s megrendelhető a kiadóhivatalunk útján is 4 koronás havi részletfizetésre.

## UJDONSÁGOK.

— **Parancsnoki szemle.** Báró Bothmer Árpád ezredes, a gyalai honvédegyezreded érdemes parancsnoka a héten több napot töltött városunkban, mely alkalommal a helybeli honvéd zászlóalj felett tartott parancsnoki szemlét.

— **Tanítónőválasztás.** Jánoshidán a múlt hó 31-én elhalasztott keutós tanítónőválasztást — amint értesülünk — Eötvös Károly Lajos vármegyénk tanfelügyelője f. hó 12-én, tegnap szombaton tartotta meg.

— **Bucsu Jászteiken.** Pénteken Márton napján tartották meg a szomszédos Jásztelek községben a templom védszentje emlékére a bucsu ünnepet, mely alkalommal *Harkabusz* László ottani káplán tartott szentbeszédet. Az ünnepi szentmisét *Farszky* Ferenc a község szereteti ósz plebánosa celebrálta fényes segédlettel. A bucsúünnepen résztvett a szomszédos helységek papsága, ezek között Jászberényből *Erdős* András plebánusunk.

— **A tanárok estélye.** A helybeli kir. főgimnázium fiatal tanárai által rendezett theatestíj tegnap folyt le a központi katolikus kör termeiben, amely lapunk zártkör nyert értesülés szerint minden tekintetben remekül sikerült. Az estély körülményesebb leírását csütörtöki számunkban adjuk.

— **Körvadászat.** A jászágó tekintélyes nőrend társasága a jászodászi vadásztársaság sikerült körvadászatot tartott *Bozók* János plebánus vezetésével a környék tekintélyes urai és vadászai. A vadászat után vig lakoma és bál volt.

— **Állandó színház.** Szolnokon. Szolnok város színpártoló egyesületének kezdeményezése folytán már befejezett dolog, hogy állandó színházat emelnek. A költségekhez az állam 60,000, Szolnok város 20,000 koronával járul hozzá, az építési költségek többi részét az ottani pénzüntézetek által megajánlott 50,000 korona kölcsönből fogják fedezni. A színház a Tiszaparton fog felépülni igen izléses terv szerint. A Jászberényben körülbelül 40 évvel ezelőtt néhai Belezny Ignác és Sipos Orbán által megkezdett ily célú törekvés-

nek nyomaveszett, noha tudomásunk szerint a Jászkerületi népbank és Takarékpénztárnál ma is kezelteik „Jászberényi állandó színház alap” című valamelyes összeg. Jó volna már ezt a kérdést is szőnyegre hozni.

— **A dormándi koleravész.** Mint értesülünk — a dormándi cigányok között fellépett koleravészre néve a helyzet e héten már javult. A héten már nem történt sem halálozás, sem újabb megbetegedés. Az egészségügyi felügyelő: a megye alispánja és a főszojabíró állandóan a helyszínen örködnek. A hatóság a fertőzött butorokat és ruhákat elgettegette, a cigánytelepen levő kúrat pedig betemetették. A járványkórházban és a cigánytelepen fekvő betegek állapota is javult.

— **Népkönyvtárak.** A „Jászberényi Meggyesi Gazdák Szövetsége” és a „Jászárokszállási keresztény szociális Munkásegylet” részére a földmívelésügyi miniszter 400-400 kötetes népkönyvtári adományozott.

— **Lóárverés.** A szolnoki csendőrségi laktanyában a csendőrok szolgálata alól kivett 8 darab kincstári lovat fognak elárverezni e hó 18-án délelőtt 9 órakor. A venni szándékozók figyelmét felhívjuk a kedvező vásárlási alkalmorra.

— **Betiltott vásárok.** A vármegye alispánjának a városi és járási hatóságokhoz tegnapelőtt leérkezett korendelete szerint mára és holnapra kitűzött gyöngyös és kápolnai országos vásárok megtartása a Dormánd községben, fellépett kolerajárványra való tekintettel — az illetékes vármegyei hatóság által betiltatott.

— **Bércoksi dísztelenség.** Sokszor, oh be hányszor tettük már mi és laptársaink szavá a egyes bércoksi nyomorúságos kinézését. Nincs talán város a periferiákon, ahol úgy néznének ki a közhasználatra szolgáló közlekedési eszközök, mint nálunk Jászberényben. Ezt nencsak mi, hanem hozzánk lépten-nyomon érkező panaszok szerint idegenek is megbotránkozva konstatálják. A fiakkerek — (a kivételek kiveendők) — oly gyalázatos karban vannak, oly piszkosak és retvesek, hogy abban közlekedni jógyomrú embernek teljes lehetetlenség. Lehétne azokat, ha avultak is — kívül belül tisztán tartani és tatarozni annyira, hogy neérné minduntalan szó a ház elejét.

— **Ártér bejárás.** A Heves Szolnok jászvidéki belvízszabályozási társulat f. évi szeptember hó 20-án tartott társulati közgyűlésben elhatározta, hogy belvízvezető csatorna hálózatának minél szélesebb alappon vaio kiépíthetése végett dr Cseh József főszojabíró társulati alelnök Bárczy Gyula és Rónay Ferenc választmányi tagok továbbá Becker Mihály igazgató főmérnök-ből álló bizottságot küldi ki, mely magát ez egyes községekben egy érdekeltségi taggal kiegészítvén meg fogja alapítani az érdekelte közbirtokosság kerelmét új belvíz levezető csatornák létesítése tárgyában.

Ez állandó bizottság f. hó 8-án Jásztelek községben indult ki, ahol meghalgtva s jászgyökönybve véve az érdekeltségeirelmet tovább utazott.

— **Rakoncátlan vendégek.** Mészáros Flórián alattányi gazdaemberről nagyban készületek a lakodalomra. Ki volt már tatarozva a ház, csak úgy fényelt a fehérkő jászszin fala. A sátor is megvolt már róva az udvar tágas teikén. Mikor már így minden rendben volt, jöttek a kellemetlen vendégek Sándor F. János, Biró István és Fekete Pál ottani legények személyében, akik össze verték a kapu kerítését, kihásgatták a sátor ponyváját s így tovább tették a kárt rakásra. A károsult feljelentette a rakoncátlan vendégeket.

— **Megakadt a járdaeépítés.** Múlt hó 20-iki számunkban megirtuk, hogy

Jásztelek testvér jászközségünkben a községi képviselőtestület jóvoltából megkezdődött a járdaeépítés. A folyamatban levő munkálatok azonban — mint onnan tudósítónk jelenti — megakadtak, mert a szerződéses szállító köfőjtő munkásai sztrájkba léptek és így szegény Jászteleknek még jó ideig továbbra is kénytelenek nyakig a sárban járni, ha csak az idő, vagy a vállalkozó megem könyörül rajtuk.

— **Rablótámadás.** Vakmerő rablótámadás volt a múlt napokban Heves városában. Két bekormozott arcú rabló törreá Bohács Kálmán ottani földbirtokosra, kit megkötöztek azután 1000 korona készpénzt és több ezer korona betétrel szóbó takarékpénztári könyvét magukhoz véve, kocsin elhajattak. A vakmerő rablót erősen nyomoza a hevesi csendőrség.

— **A jó leány.** A gyermeki szeretetnek fényes tanujelét adta egy menyecske Jászkisréren, aki özv. Tóth Lajosné tulajdon édes anyját verte összevezsza a múlt napokban férje a vő segítségével. A derék szerető házaspárt akik egyébként többször összeütöznek a törvénnyel feljelentették a kir. járásbírósnágnál.

— **Pirossapka a vasutasoknak.** A magyar vasutasok legközelebb új egyenruhát kapnak. Az erre vonatkozó tervekkel most foglalkozik a kereskedelmi miniszter. Egy tekintetben már van az újequipingrut illetőleg megállapodás és ez az, hogy a szolgálatot teljesítő forgalmi tisztoket pirossapkával szerelik fel, hogy szükség esetében a közönség tudhassa, hogy kihez kell fordulnia.

Felhívjuk olvasóink figyelmét mai mellékletünkre. Ki az azon hirdettet

„Kézi Lexikon“-t meg akarja rendelni, legjobban szeresheti meg: Novotha Andor könyvkereskedő útján Jászberény

## Vidéki rövid hírek.

— **A szereimdráma áldozata.** A karcagi postahivatalban történel szereimdráma szerecsellen áldozata Magyar Ilona, akit — mint ahogyan jelentettük — a szerelmes öngyilkos postás: Bodon Károly golyója sebesített meg, f. hó 8-án végzett operáció után Budapesten a Ferenc József kórházban belehalt sebeibe.

— **Választások Karcagon.** A Karcag városánál üresedésben volt közgyámi és egy inokai állásokat szombaton töltötték be dr Benkó alispán elnöklele alatt tartott tisztújító közgyűlésben. Megválasztottak: közgyámnak Erdéyi Ferenc és inoknak Balogh Lőrinc.

— **Megszűnt községi rendőr.** Az emult héten Rákócypalván Győre Imre gazdánál tartott lakodalom alkalmával Major Dömötör községi rendőrt megverték és megszurkálták. A gyanu a gazdá két fiára irányul, ezek azonban tagadjak, hogy megszurkálták volna a rendőrt.

— **Esküvő.** Csutorás László dr egri ügyvéd az Egri Híradónak volt szerkesztője e héten vezette oltárhoz Szabó Gabriellát, néhai Szabó Ignác tanár leányát.

— **Lopott, mert éhezett.** Jászfényszaruól jelenti, hogy ott Szaszko Péter, Tancigó István hodályából 5 darab birkát ellopott. Mikor a csendőrok vállaltóra fogták, azt mondotta, hogy a lopást éhínségből követte el.

— **Dohánycsempész gazda,** illetve a gazdának a fia, ki szüzdohányra áhított. Molnár Alajos jázszentendrési gazdának a pajtájából a mult napokban elvesszett 40 kgr. leveles dohány. A gazda feljelentést tett, de mikor kiszült, hogy a dohányt tulajdon fia emelte el, visszavonta a panaszat.

— **A fuzió meghíúsít.** A hatvani két függetlenségi pártnak egyesülése — miről ma egyheti számunkba tettünk e helyen említést — meghíúsít. Így most már a Kossuth- és Justh-párt a legközelebbi megyebizottsági tag választásnál egymással szemben fog állani.

— **Templomavatás.** Gyöngyösön az ujonnan festett és restaurált Barátok templomát vasárnap avatta fel Török Kálmán kerületi főesperes ottani plebános nagy ünnepséggel. A felavatási ünnepélyen részt vettek az összes hatóságok.

— **Fiatal tolvaj.** Popper József 12 éves jászapáti festő inast több rendbeli betöréssel miatt a mult napokban elfogta a csendőrség. A zsenge korban s már is notorius tolvaj a tulajdon édesanyjánál s most legutóbb egy kávéházban követett el betörést és lopásokat; ez utóbbi helyről a biliárd golyókat emelte el a nagymenyű csemete. Javitóba internálják.

— **Csoda ember.** Ennek lehet nevezni Vizberger Géza kunmadarasi bostolt, akinek pudefjáról — mint ő sirva panasolta — 6000 koronája tünt el. Mikor a pénz után nyomoztak rá jöttek, hogy a 6000 koronát ő a kereskedő maga rakta be egyik fiókjába és a csoda boldog ember erre nem emlékezett. Ennek már csakugyan belehetne zsindelezni a kabáját.

— **Tisztviselőtelep.** Nem Jászberényben, hanem Szolnokon van már dűllőre vezetve a tisztviselőtelep létesítésének kérdése. Már a tervekre nézve is megkezdődtek a tárgyalások s folynak a jelentkezések. Boldog szolnoki tisztviselők! Sajnos, mi ezt nem mondhatjuk itt Jászberényben.

## CSARNOK.

### Japán és népe.

6.

— A Jász Ujság számára írta: **Urbán János.** —

Van a japánháznak mindig egy felékesített helye, egy külön fülke, amit úgy hívnak ok, hogy „*kámi-dána*”. Itt állanak a házi bálványok és azok a táblák, amelyekben az ő hitők szerint az ősök lelkei laknak. Ide hordja a japán az ő elhunyt ősök lelkeinek az ételáldozatot.

A japáni konyhaművészet nagyon szegényes műsorral dicsekedhet. Fő, és elmaradhatatlan fogás a rizs. A többi, ami ezen felül van, jóformán csak mellékes kiegészítő rész gyanánt szerepel. Azért a japán soha se mondja, hogy *reggeli, ebéd, vacsora*, hanem *reggeli rizs, déli rizs, esti rizs*. Mellékesen azonban esznek levest, vagy jobban mondva *isszák*, amennyiben kanál hiányában megisszák egyenesen a fazékból. Aztán isznak théát sokat. Ezen kívül számottevő táplálékuk a bambusz nád gyenge hajtása, melyből még conserveket is készítenek; azután a burgonya, batát, yamgyökér, bab, lencse, paszuly, gomba, retek. Húsfélét szolgáltatt olykor a majom, medve, borz és csiga. Esznek néha rákot, gyakrabban halat. Ezzel aztán körülbeül el van mondva minden. Ha vendége van a japáninak, természetesen ő is jobban ki-

rakkol. Első — mivel megkínálja a vendéget — a pipa, azután a théa és rizsbor. Azután jön, ami a gazda tehetőségétől telik.

A japán nyelv rokonnyelv a magyaral, t. i. a turáni nyelvcsaláddhoz tartozik, tehát egy nyelvcsaládot képez a finn-ugor, török, tatár és a magyar nyelvvel. Az irodalmi nyelv azonban Japánban nagyban elüt a köznép nyelvtől nemcsak kiejtésben, hanem a nép nyelvtől elütő szavai-  
ban is, amennyiben az irodalmi nyelv igen sok kínai szót kölcsönzött át. Írása szótagírás. Ujabbban azonban nagyon kezd terjedni a latin betűk használata.

Vallásra nézve a japánok túlnyomó részben pogányok; és pedig kétféle pogány vallás van Japánban, a „*szhintó*” és „*Buddha*” vallása. Ujabb időkben mindjobban szaporodnak a keresztények főleg a katolikusok. A japániakat szeretik úgy feltüntetni, mint akik a vallással nem sokat törődnek. Ilyenformát magam is olvastam róluk a lapokban a háború tartama alatt. Pedig ez nem áll. A japánok túlnyomó része nagyon is sokat ad a vallásra. Főtisztelendő Marnas (Marna) atya, aki Japánban mint hittérítő sokáig működött s a japáni népéletnek alapos ismerője, azt írja egy 1891-ben írt levelében, hogy „*Jzzé*” japáni városban 1891. évi január 1-től ugyanazon év március végéig, tehát három hónap alatt a pogány templomot 160-000 japán zárandok látogatta s a templomnak a legtöbb hozott valami ajándékot. Ugyan-  
csak ő beszéli el, hogy Kiotóban a Buddha tiszteletére épülő templomra mily vetélkedvel adakoztak, és sok nő, aki mást nem tudott adni, levágatta a hajját, azt adta el, hogy adhasson az épülő templomra valamit. Hát ez nem a vallással való nem törődés jele. Csak tudatlanság, vagy céltalanság mondhatja Japánt vallás-  
talannak.

Ezek a fentebb vázolt japáni dolgok nekünk elég érdekesek, de ami igazán meglepő Japánban, az ennek az országnak csodálatosan gyors fejlődése, aminőre még a világtörténelemben nincs példa. Jelenlegi uralkodója alatt többet fejlődött Japán, mint 121 elődje alatt együttvéve. Tekint-  
sük át Japán fejlődését röviden. A mostani „*mikádó*”-nak első őse Jimmu-Tenno 663 évvel Krisztus előtt hódította meg Japánt s alapította a még ma is fennálló dinasztiát. Egymás után 49 mikádó alatt az ország minden külbefolyástól menten, elzárkózva, lomha tespedésben élt. A mikádók sorában 50-ik, névszerint Kuvammu-Tenno, aki 782-től 807-ig uralkodott, hozott be jelentékenyebb változtatást, amennyiben ő fogadtatta el Japánal a kínai államszervezetet s ő építtette Kiotó várost, mely a mikádók székhelye volt az ő korától kezdve egész 1868-ig. De bár Kuvammu-Tenno tevékenyebb volt, mint elődei, az általa behozott újítás nem vált az ország javára, mert a helyett, hogy az ország erejét fejlesztette volna, csak a visszavonás, pártoskodás és intrikák századokig tartó láncolatát teremtette meg. A kínai államszervezet behozatala által ugyanis az uralkodó „*mik. d.*” kezéből a kormányzó hatalom átment az udvari nemesség kezébe, a fegyveres erő fölött való rendelkezés pedig

a katonai elüljáróság kezében összpontosult. Így két hatalom keletkezett az országnak, két erős párt, a „*kuge*”-nek nek nevezett polgári párt és a „*buke*” nevű katonai párt. (Folyt. köv.)

Juhász Hermin Kirschner Józsefnének (néhai Juhász József leánya) az öregtanyák között jutott földje 22<sup>1</sup>/<sub>2</sub> hold azonnal eladó.

Értekezni lehet Vecsey Aladárnál.

# Amerikai ::



## fényképezőgép

hozzávaló teljes felszereléssel



## eladó

özv. Godó Lászlónénál

Bérkocsis-utca 20.

# Kinek van eladó óbora?

Ötfoknál erősebb fehér, vagy világos siller bort havonkint 5-6 hekto elszállítással veszek magyar termelőktől.

Eladók I. ker., Báthory-utca 1. szám alatt értekezhetnek déli 12 órától d. u. 2-ig. Szükséglet 50—60 hektoliter.

## Az Apponyi téren levő Streitman-ház (Huba L. gyógyszertára mel- lett) eladó.

Bővebb felvilágosítást ad dr Bathó Károly ügyvéd.

Egy uri lakás, a főtér közvetlen közelében

## eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

## PÁRTOLJUK

## a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi sajtót és jóránny irodalmat föllendíteni, versenyképessé tenni és a legszélesebb körben elterjeszteni. E végből szellemi és anyagi erőket mozgósít, a kat. társadalmat szervezi és egy nagy sajtóalap létesítésére törekszik.

Tagja lehet minden keresztény férfi és nő — a rendes tag félévenként legalább 1 K (vagyis egész évre 2 K) tagdíjat fizet — A jötevő tagok sorába tartozik aki évenként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz. — Alapító tagként szerepel az, aki egyszerre (vagy részletekben 2 éven belül) legalább 200 koronát áldoz a magasztos célra. — Dísztag címet illeti meg azt, aki legalább 1000 K összeget adományoz a sajtóalap javára.

Központi iroda:

Budapest,

Ferenciek-tere 7, V. lépcs. 1. em.

# Asztalos- műhely-

áthelyezés. Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy évek óta fennálló asztalosműhelyemet saját házamba: Margit-utca 5 szám alá (Komáromi pékkel szembe) helyeztem át. Kérve nagybecsű pártfogásukat, kiváló tisztelettel:

Jakkel Béla asztalos.

## Hemerka

okl. kántortanító és zenetanár bármifele hangszeren való tanulásra órát ad. Egy óra 80 krajcár, ha több óra hetenkint, akkor olcsóbb. Lakik Beleznaý főhánornál.

## !! Köszén !!

A legjobb minőségű hazai és poroszországi salak és pormentes szalon szén, továbbá budapesti légszeszgyári, valamint poroszországi pirszén (coaksz) a bánya által előírt eredeti ár mellett alólírotnál megrendelhetők.

Pontos szállításért szavatosságot vállal:

HOFFER MIKSA

több hazai és poroszországi bánya képviselője.

JÁSZBERÉNYBEN.

# Nyomdász- tanonc azonnal felvétetik.

## „PFAFF“

varrógép villanyerőre!!!

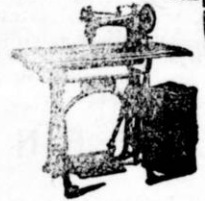
Legelső és legtartósabb a világon Óránként 3 fillért fogyaszt óriási munkaképesség mellett Többet dolgozik, mint 10 más fajta varrógép. Bebizonyított dolog és ami fő, minden fáradság nélkül.



Ajánlja

zajtalan és könnyűjárású

Singer-Central-Bobbin karikahajós-balkaros varrógépeit házi s ipari célokra.



Sérvkötők, gummiárok, műszerek, különlegességek, szemüvegek és hőmérők

nagy választékban.

Evválalja toronyórák felállítását és javítását, fali- és zsebórák, ékszer, valamint mindenemű tárgyak javítását, továbbá

házi villanycsengők

felállítását és javítását.

Fali-, álló-, inga-, omega- és ütőzsebórák nagy raktára.

Nagy raktárt tart arany- és ezüstnemekből, ékszerek-, evőeszközök- és

ezüst dísztárgyakból

melyek ajándékoknak igen alkalmasak. Ugyancint

üveg- és porcellánárak

nagyraktára.



Európa összes gyárainak varrógépeiből nagy raktárt tartok, s így a varrógépek legolcsóbban nálam szereshetők be.

Műhimzés és aplikáció munkákat ingyen tanítom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek

Pontos és szolid kiszolgálás.

# Spekonya Lajos

PLATTA ANTAL UTODA

óras, ékszerész és mechanikus

Jászberény,

a Jászkerületi Népbank épületében.